

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/41/2025
Identifikačné číslo spisu:	5722013014
Dátum vydania rozhodnutia:	09.09.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Dušan Szabó
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:5722013014.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dušana Szabóa a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč-Šeberu, v trestnej veci obvinených W. B. a spol., pre zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. e) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 9. septembra 2026 v Bratislave, o dovolaniach obvinených W. B. a W. B. proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo 14. septembra 2023, sp. zn. 3 To 69/2023, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolania obvinených W. B. a W. B. o d m i e t a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 11. mája 2023, sp. zn. 24 T 42/2022 (ďalej len „rozsudok súdu prvého stupňa“) uznal obvineného W. B. (ďalej len „obvinený W. B.“) a obvineného W. B. (ďalej len „obvinený W. B.“) vinnými zo spáchania zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. e) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona a zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. e) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

„dňa 16.01.2022 v presne nezistenom čase okolo 23.40 hod. v W. v byte nachádzajúcom sa na Ul. S.. Z.. Y. č. X, ktorý mala v prenájme O. J., využili opitosť a spánok poškodenej N. J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W., ktorá v byte v dôsledku požitia alkoholu zaspala na sedačke v obývačke, obžalovaný W. B. si kľakol na poškodenú, ktorá ležala na chrbte, tak, že jej sedel na hrudníku a mal obe kolená na jej pleciach, čím jej znemožnil pohyb, rukami ju držal za líčne kosti tak, aby mala otvorené ústa, a opakovane penisom vnikal do jej úst, pričom jej hovoril „drž!“, a zatiaľ súčasne obžalovaný W. B., ktorý stál medzi jej nohami a pridržoval ju oboma rukami za zadok, opakovane penisom vnikal do jej vagíny, pričom poškodená obidvoch, keď mohla, žiadala a prosila, aby s tým prestali a pustili ju, vykrikla aj „nie, prosím nie“, obžalovaný W. B. jej povedal „drž hubu, ústa a otvor tú papuľu“, poškodená sa snažila ruky vybrať spod jeho kolien, ale tým, že na nej sedel, nemohla, pritom sa snažila brániť aj nohami, napriek jej prosbám v tomto konaní obžalovaní pokračovali, neskôr ju pustili, sadla si a požiadala ich, aby mohla ísť na záchod, čo je jej umožnili, kedy z bytu utiekla priamo na

políciu."

2. Súd prvého stupňa obvinenému W. B. podľa § 199 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 37 písm. h), písm. m), § 38 ods. 2, ods. 5 a § 41 ods. 1 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 14 (štrnásť) rokov nepodmienečne, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Obvinenému W. B. súd prvého stupňa podľa § 199 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 37 písm. h), písm. m), § 38 ods. 2, ods. 4 a § 41 ods. 1 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 11 (jedenásť) rokov nepodmienečne, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd" alebo „odvolací súd") uznesením zo 14. septembra 2023, sp. zn. 3 To 69/2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie") odvolania obvineného W. B. a obvineného W. B. podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

4. Obvinený W. B. podal proti napadnutému uzneseniu 7. októbra 2024 prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Ladislava Mejstříka dovolanie, v ktorom označil dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. h) a písm. i) Trestného poriadku.

5. K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený poukázal na výpoveď poškodenej, ktorú podľa jeho názoru nie je možné vyhodnotiť ako vierohodnú, pretože mala počas trestného konania svoje výpovede meniť a navyše bola pod značným vplyvom alkoholu, v dôsledku čoho bolo jej vnímanie, myslenie i konanie utlmené, iracionálne a pudové, čo značne znižuje jej hodnovernosť, a to aj vzhľadom na jej morálny profil a skúsenosti s „predávaním vlastného tela". Obvinený nesúhlasil so závermi znalca PhDr. V. O. o presvedčivosti trestného oznámenia poškodenej napriek stavu ťažkej opitosti, na čo súd prvého stupňa upozorňoval, avšak súd prvého stupňa jeho tvrdenia popieral a vôbec sa s nimi nevysporiadal. Obvinený zastával názor, že neexistuje žiadny priamy dôkaz, ktorý by ho usvedčoval zo znásilnenia a ani nepriame dôkazy nevytvorili ucelenú líniu, na podklade ktorej by ho bolo možné jednoznačne odsúdiť a doplnil, že súd nevykonal ním navrhnuté dôkazy. Obvinený ďalej nesúhlasil so závermi odvolacieho súdu, ktorý nevyhodnotil ako nelogické, že poškodená nemala žiadne poranenia či stopy po násilí, pretože podľa popisu udalosti poškodenou by jej museli spôsobiť minimálne modrinu či škrabance, čo sa však nestalo. K záverom gynekologického vyšetrenia poškodenej, ktoré preukázalo trhlinky v jej pošve obvinený uviedol, že má v penise implantované umelohmotné telieska, a teda aj pri krátkom a jemnom styku môže dôjsť k vzniku takých trhlínok a v tejto súvislosti uviedol, že také trhlinky mala aj jeho vtedajšia priateľka. Predmetné trhlinky preto podľa názoru obvineného nebolo možné považovať za dôkaz znásilnenia a na podklade výpovede poškodenej nemohol byť prijatý jednoznačný záver o jeho vine. Obvinený tiež poukázal na výpovede svedkov F. L., O. E. a Y. B., ktorí potvrdili, že medzi obvinenými a poškodenou boli dobré vzťahy a neboli medzi nimi konflikty.

6. Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku bol podľa obvineného naplnený tým, že nemohol spáchať trestný čin sexuálneho násillia podľa § 200 Trestného zákona, v dôsledku čoho boli pri jeho odsúdení nesprávne aplikované ustanovenia § 20, § 37 písm. h) a § 41 ods. 1 Trestného zákona. Obvinený ďalej uviedol, že nejde o spolupáchateľstvo, ak páchatelia súbežne útočia proti tomu istému predmetu útoku, ale každý z nich sleduje iný zámer. V nadväznosti na uvedené uviedol, že on a jeho brat konali vo vzťahu k poškodenej na základe individuálneho rozhodnutia a iniciatívy, pričom konanie poškodenej bolo dobrovoľné.

7. Čo sa týka dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený uviedol, že nedokázaná vina by mala byť na roveň dokázanej neviny. Podľa názoru obvineného, súd nesprávne hodnotil vykonané dokazovanie a nestotožnil sa so závermi súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, že výpoveď poškodenej bola jasná, logická, zrozumiteľná, presvedčivá a vierohodná. Obvinený opakovane namietal, že poškodenej neboli spôsobené žiadne zranenia a namietal tiež, že jeho obhajoba založená na tom, že mal v rozhodnom čase preukázateľne piercing na penise a trhlinky poškodenej nemuseli byť

spôsobené násilným konaním, súdy nebrali do úvahy.

8. Obvinený preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil porušenie zákona v zmysle § 371 ods. 1 písm. c), písm. h) a písm. i) Trestného poriadku, podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa a aby podľa § 388 Trestného poriadku prikázal súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

9. K dovolaniu obvineného W. B. spísanému jeho obhajcom bolo ako jeho príloha č. 1 pripojené vlastnoručné podanie obvineného zo 4. októbra 2024, v ktorom obvinený uviedol, že sa pripája k dovolaniu spísanému jeho obhajcom a zároveň označil dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku.

10. Obvinený v nadväznosti na vznesenie obvinenia bez bližšieho odôvodnenia uviedol, že boli porušené ustanovenia o nutnej obhajobe. Obvinený ďalej rozvíjal právnu argumentáciu týkajúcu sa rozlíšenia jednočinného a viacčinného súbehu trestných činov a poukázal na to, že znásilnenie a sexuálne násilie je rovnorodé motivačne homogénne konanie páchatel'a zamerané na vlastné sexuálne uspokojenie, ktoré narúša druhovo rovnaký objekt, pričom ak páchatel' donúti ženu k súložiu a tiež k inej sexuálnej praktike a tieto sexuálne praktiky zahŕňajúce súlož strieda, kumuluje alebo ich vykonáva v bezprostrednej nadväznosti, ide o jednočinný súbeh trestných činov znásilnenia podľa § 199 Trestného zákona a sexuálneho násillia podľa § 200 Trestného zákona. V nadväznosti na uvedené obvinený namietal porušenie zákona v ustanovení § 41 ods. 1 Trestného zákona (t. j. kvalifikáciu viacčinného súbehu) a v dôsledku toho aj nesprávnej aplikácie § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona.

11. Za nezákonný dôkaz obvinený považoval znalecký posudok psychológa Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Žiline, ktorý nemá „kódex“ na to, aby sa zaoberal jeho duševným stavom, pretože nie je zamestnancom Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky a vytýkal, že v znaleckom posudku mali byť uvedené osoby, ktoré sa na vypracovaní znaleckého posudku podieľali. Ďalej namietal, že duševný stav vyšetrujú vždy dvaja znalci z odboru psychiatrie a doplnil, že na vyšetrenie duševného stavu obvineného je vždy potrebný príkaz súdu a v prípravnom konaní sudcu pre prípravné konanie. Obvinený tiež namietal, že pokiaľ znalec z odboru psychiatria vypracoval znalecký posudok na poškodenú a následne aj k jeho osobe, potom znalecký posudok nebol objektívny. Poukázal tiež na výpoveď poškodenej na súde prvého stupňa v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 67/2005, v ktorom poškodená mala klamať v tom, že je nútená predávať svoje telo a poprel spáchanie skutku. Obvinený ďalej vytýkal, že súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd ignorovali dôkazy svedčiacie v prospech obvinených a prehliadali zrejmu účelovosť, tendenčnosť a nedôveryhodnosť poškodenej, ktorá svoje výpovede stále menila.

12. Obvinený ďalej namietal nezákonnosť domovej prehliadky, ktorá mala byť podľa jeho názoru vykonaná v rozpore s Trestným poriadkom s tým, že je otázne, či tento zásah do obydli'a bol legálny, legitímny a proporcionálny a v tejto súvislosti vytýkal, že sa súd prvého stupňa a ani odvolací súd touto otázkou nezaoberali. Namietal tiež, že okresná prokuratúra povrchne a arbitrárne zamietla jeho sťažnosť, ako aj sťažnosť jeho brata proti uzneseniu o vznesení obvinenia a bez bližšieho odôvodnenia namietal aj porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na čo poukazoval pri sťažnostiach proti uzneseniam, ktorými boli zamietané jeho žiadosti o prepustenie z väzby, pričom toto porušenie videl v tom, ak súdne rozhodnutie o osobe obvinenej z trestného činu odráža názor, že je vinná ešte predtým, ako bola jej vina preukázaná zákonným spôsobom.

13. Obvinený poukázal na vyjadrenie MUDr. G. B. zo 16. júna 2022, ktorá potvrdila, že má na penise implantované umelohmotné telieska, čo súdy nezohľadnili a ani nevyvrátili, keďže nebol na vyšetrení u urológa, ktorého sa domáhal. Obvinený v závere svojho podania navrhol o jeho dovolaní rozhodnúť v súlade s návrhom na rozhodnutie uvedenom v dovolaní spísanom jeho obhajcom.

14. Po zmene ustanoveného obhajcu obvinený doplnil svoje dovolanie prostredníctvom obhajkyne JUDr. Barbory Tomanovej podaním doručeným súdu prvého stupňa 6. júna 2025, v ktorom zopakoval argumentáciu k jednočinnému súbehu trestných činov znásilnenia a sexuálneho násilia poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2013, sp. zn. 2 Tdo 49/2013, ako aj argumentáciu k znaleckému dokazovaniu znalcom PhDr. V. O., ktorý vypracoval znalecký posudok na poškodenú a následne aj na neho, a to poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. marca 2024, sp. zn. 1 Tdo 17/2024. Obvinený ďalej namietal, že kľúče a spodné prádlo vydal dobrovoľne a v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2013, sp. zn. 3 Tdo 11/2013, podľa ktorého majú príslušníci Policajného zboru pri podozrení zo spáchania trestného činu postupovať podľa Trestného poriadku.

15. K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Martin, ktorá k argumentácii obvineného k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uviedla, že námietky obvineného sa týkajú skutkových zistení a ich hodnotenia, pričom nevzhľadla relevantnú argumentáciu k zásadnému porušeniu jeho práva na obhajobu. K argumentácii obvineného k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku prokurátorka uviedla, že v trestnom konaní boli ustálené skutkové závery preukazujúce spolupáchateľstvo oboch obvinených pri zločine znásilnenia, ako aj zločine sexuálneho násilia, pričom revízia skutkových zistení nemôže byť predmetom konania o dovolaní a navyše z tvrdení obvineného nevyplývajú skutočnosti preukazujúce uloženie trestu mimo zákonom stanovenú trestnú sadzbu a ani uloženie takého druhu trestu, ktorý zákon za prejednaný trestný čin nepripúšťa. V prípade námietok obvineného k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku prokurátorka zastávala názor, že sa jedná o námietky skutkových zistení a ich hodnotenia a k argumentácii obvineného uvedenej v ňom spísanom dovolaní uviedla, že tvrdenia obvineného o procesných pochybeniach a nezákonnosti dôkazov považuje za nedôvodné a navyše jej nie je známe, akú domovú prehliadku má obvinený na mysli. Prokurátorka preto navrhla dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

16. Na vyjadrenie prokurátorky reagoval obvinený podaním doručeným súdu prvého stupňa 19. júna 2025, v ktorom namietal, že bolo porušené jeho právo na obhajobu a právo na spravodlivý proces tým, že najskôr bol vzatý do väzby a až potom mu bol ustanovený obhajca. Ďalej namietal, že sa nemohol zúčastniť vykonania domovej prehliadky a spochybnil tiež vydanie príkazu na jej vykonanie, z čoho potom vyvodil, že vyšetrovateľ najskôr „nazbieral dôkazy“ a potom ho obvinil bez možnosti sa brániť, čím porušil jeho právo na obhajobu. Obvinený tiež namietal postup vyšetrovateľa, ktorý zamietol jeho návrh na vyšetrenie urológom za účelom preukázania toho, že trhlínky v pošve poškodenej mohol spôsobiť piercing na jeho penise a zopakoval svoju argumentáciu k znaleckému dokazovaniu psychológom, ktorý podľa jeho názoru vychádzal z nezákonného posudku ústavného psychológa, pričom znalec ho nikdy nevidel, neurobil s ním pohovor a nedisponoval jeho zdravotnou dokumentáciou a spochybnil tiež existenciu príkazu na vyšetrenie jeho duševného stavu.

17. Obvinený W. B. podal proti napadnutému uzneseniu 7. októbra 2024 dovolanie, v ktorom označil dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

18. K porušeniu práva na obhajobu zásadným spôsobom podľa obvineného došlo tým, že ho vyšetrovateľ vypočul ako podozrivú osobu napriek tomu, že ho upozornil, že je pod vplyvom omamných a psychotropných látok. Správne mal vyšetrovateľ podľa názoru obvineného postupovať tak, že mal zistiť, či sú jeho rozumové schopnosti na požadovanej úrovni, čo však neurobil a porušil tým ustanovenia o povinnej obhajobe. Ďalej namietal, že súd o návrhu prokurátora na jeho vzatie do väzby rozhodoval v čase, keď nemal ustanoveného obhajcu, pričom obhajca mu mal byť ustanovený už pred rozhodnutím súdu o takom návrhu.

19. Obvinený za nezákonný dôkaz považoval jeho výpoveď v procesnom postavení podozrivého, o ktorú súd oprel svoje rozhodnutie a za nezákonným dôkaz považoval aj znalecký posudok vypracovaný znalcom PhDr. V. O. z dôvodu, že znalec vypracoval znalecký posudok aj na poškodenú a aj na obvineného W. B..

20. Podľa obvineného súd nesprávne aplikoval ustanovenie § 41 ods. 1 Trestného zákona a v dôsledku toho aj nesprávnu aplikáciu § 38 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, a to z dôvodu, že súdom zistený skutkový stav je prezentovaný ako dva samostatné skutky, hoci v skutočnosti išlo o jednočinný súbeh trestných činov znásilnenia a sexuálneho násillia. Ďalej namietal skutkové zistenie o bezbrannosti poškodenej vyvolanej nadmerným požitím alkoholu, ktorý nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a ktoré v konaní nebolo objektivizované. Obvinený poprel spáchanie stíhaného skutku a zároveň namietal, že bol považovaný za vinného skôr, ako bola jeho vina dokázaná, pričom podľa jeho názoru bol zistený skutok subsumovaný pod nesprávnu skutkovú podstatu trestného činu. Namietal tiež neexistenciu motívu, ako aj postup krajského súdu, ktorý sa nezaoberal jeho odvolaním. Obvinený preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa.

21. Obvinený podal dovolanie aj prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Anny Ondrušovej (pozn. substitučne zastúpenou JUDr. Beátou Murárikovou Ondrušovou) 9. októbra 2024, v ktorom označil dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) a písm. i) Trestného poriadku.

22. Obvinený namietal, že nespáchal trestný čin znásilnenia, preto pri jeho odsúdení boli nesprávne aplikované ustanovenia § 20, § 37 písm. h) a § 41 ods. 1 Trestného zákona. Zastával názor, že v prejednávanej veci ide o súbežné páchatelstvo, pri ktorom je potrebné konanie každého zo súbežných páchatel'ov posúdiť ako samostatné páchatelstvo. Obvinený popieral existenciu akejkoľvek dohody s obvineným W. B., keďže obaja konali na základe vlastného rozhodnutia a iniciatívy. Nesprávnou aplikáciou označených ustanovení Trestného zákona tak bol podľa obvineného naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

23. K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený uviedol, že je potrebné, aby súd vec dostatočne objasnil v takom rozsahu, aby bolo zrejmé, že sa stal skutok, ktorý vykazuje všetky znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu a zároveň existuje spoľahlivý záver, že žalovaný skutok spáchal obvinený. Obvinený ďalej uviedol, že pokiaľ ostanú po vykonaní všetkých dosiahnuteľných dôkazov v akomkoľvek smere pochybnosti o vine a tieto sa týkajú skutkových zistení, potom rozhodnutie súdu musí vyznieť v súlade so zásadou in dubio pro reo v prospech obvineného. V nadväznosti na uvedené obvinený vyslovil názor, že súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil svedecké výpovede, najmä výpoveď poškodenej, ako aj lekárske potvrdenia. Podľa obvineného výpovede poškodenej nevyznievajú ako konzistentné a vierohodné a na podporu tohto tvrdenia analyzoval jej výpovede z 18. januára 2022 a 12. apríla 2022 argumentujúc tým, že je nemožné, aby skutok mohol byť spáchaný spôsobom, akým ho popisovala vo svojich výpovediach.

24. Obvinený ďalej namietal, že súd pri hodnotení dokazovania nebral do úvahy argumentáciu obhajoby, že trhlinky na pošvovom vchode poškodenej mohli vzniknúť v dôsledku piercingu na penise obvineného W. B. a nie ako následok násillia, pričom v konaní nebol produkovaný dôkaz, ktorý by vyvracal alebo potvrdzoval túto skutočnosť, hoci práve týmito poraneniami súd deklaroval použitie násillia na poškodenej. V tejto súvislosti obvinený upozornil, že poškodená nemala po skutku žiadne fyzické zranenia, čo je podľa jeho názoru objektívne nemožné vzhľadom na to, ako popisovala jeho priebeh. Obvinený ďalej poukazoval na priebeh lekárskeho vyšetrenia poškodenej na gynekológii, pri ktorom neboli dokumentované žiadne známky násillia na poškodenej a poukazoval na priebeh lekárskeho vyšetrenia v prípade podozrenia na znásilnenie, ktoré však u poškodenej neprebehlo, z čoho potom vyvodil, že postup vyšetrujúceho lekára nenasvedčoval vyšetrovaniu znásilnenia.

25. Obvinený nesúhlasil so záverom súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, že poškodená nemala žiaden motív uvádzať nepravdu a poukazoval na dôkaz predložený obhajobou, že poškodená už v minulosti pred súdom ako svedkyňa klamala. Podľa obvineného, v konaní nebolo dostatočným spôsobom preukázané použitie násillia na poškodenej alebo zneužitie jej bezbrannosti a namietal tiež nezohľadnenie výpovede príslušníka Policajného zboru Mgr. Y. N., ktorý opisoval odlišné správanie poškodenej na druhý deň po skutku a aj celú náladu v byte poškodenej. Obvinený tiež namietal, že súd pri rozhodovaní bral do úvahy iba dôkazy, ktoré by mohli potvrdzovať vinu obvinených, avšak žiadnym

spôsobom sa nevysporiadal s ostatnými dôkazmi, ktoré boli v prospech obvinených, resp. do trestného konania vnášali pochybnosti. Obvinený preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa.

26. K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Martin, ktorá k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku uviedla, že z tvrdení obvineného nevyplývajú konkrétne skutočnosti, preukazujúce, že trest bol uložený mimo zákonom stanovenú trestnú sadzbu alebo že by bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa. K ďalším dôvodom dovolania označeným obvineným prokurátorka uviedla, že tvrdenia obvineného o procesných pochybeniach a nezákonnosti dôkazov považuje za nedôvodné. Navrhla preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

27. Obvinený v reakcii na vyjadrenie prokurátorky (pozn. podanie obvineného doručené súdu prvého stupňa 17. júna 2025) uviedol, že od začiatku konania boli porušované jeho práva a ako príklad uviedol nedoplnenie dokazovania vyšetrením urológa a tiež to, že sa odvolací súd nezaoberal jeho odvolaním, čím bola porušená rovnosť strán konania. Ďalej zopakoval svoju argumentáciu o presvedčení súdu o vine obvinených ešte pred jej dokázaním, čoho dôkazom má byť rozhodovanie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby, pri ktorom mal súd uviesť, že obvinení sú pravdepodobne vinní zo spáchania stíhaného skutku, ako aj argumentáciu k znaleckému dokazovaniu znalcom PhDr. V. O. a opakovane poukázal na to, že poškodená už v minulosti v inom trestnom konaní v procesnom postavení svedka nehovorila pravdu. Ďalej uviedol, že poškodená doposiaľ nebola ani na jednej terapii, či stretnutí so psychológom a po 14-tich dňoch od spáchania skutku mala pohlavný styk so svojim druhom, pričom vyslovil názor, že poškodená by sa takto nesprávala, pokiaľ mala byť údajne znásilnená. Obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil „rozsudok“ a prepustil ho na slobodu.

28. Spis súdu prvého stupňa bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený na rozhodnutie o dovolaniach obvinených W. B. a W. B. 11. júla 2025.

29. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal splnenie procesných podmienok na podanie dovolania a zistil, že dovolania boli podané obvinenými ako oprávnenými osobami [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako obvinení využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

30. V prvom rade najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd, nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania (R 57/2007-II.). Dovolanie má byť skutočne len výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd (§ 322 ods. 3, § 326 ods. 5 Trestného poriadku). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie potrebných okolností na rozhodnutie o dovolaní môže vykonať dovolací súd dokazovanie len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Trestného poriadku. Preto možnosti podania dovolania sú obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

31. Inak povedané jednotlivé dovolacie dôvody, ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v

odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inšanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 67/2018, 4 Tdo 17/2019, 4 Tdo 23/2019, 5 Tdo 85/2017, 5 Tdo 7/2020).

32. Dovolací súd pri náprave namietaných pochybení preskúmava v zásade tie nedostatky, ktoré boli preskúmané už v odvolacom konaní a neboli napravené odvolacím súdom [vždy však platí, ako to už bolo vyššie uvedené, že najvyšší súd v rámci dovolacieho konania preskúmava len tie najzásadnejšie chyby právneho charakteru, vymedzené v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku, teda nie všetky chyby], ako aj pochybenia spôsobené odvolacím súdom. Tomu potom zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) a povinnosť obsahovo namietat' skutočnosti známe v pôvodnom konaní zakladajúce niektoré z dovolacích dôvodov najneskôr v odvolacom konaní (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku). Obsah konkrétne uplatnených vytýkaných chýb a tvrdení, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, by mal vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pričom v skutočnosti obsahuje argumenty a tvrdenia stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu alebo iného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

33. Zároveň je potrebné uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Ak chybám vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolaťom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku, a to bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolaťom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku. Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolaťom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, než ktorý dovolaťel' uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (R 120/2012).

34. Po preskúmaní dovolaní obvinených a pripojeného spisového materiálu najvyšší súd zistil, že dovolania obvinených nie sú dôvodné a je potrebné ich podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

35. Obaja obvinení v dovolaní označili dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

36. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku najvyšší súd stabilne judikuje, že právo na obhajobu je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 5 Trestného poriadku) a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Za porušenie práva na obhajobu podľa tohto ustanovenia, preto nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a nebude ju už

overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011).

37. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru, ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z dikcie citovaného dovolacieho dôvodu je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom.

38. Pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinení zahrnuli aj argumentáciu, ktorá súvisí s hodnotením dokazovania, ktoré vykonali súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd. Námietky proti hodnoteniu dokazovania však nezakladajú žiaden dôvod dovolania, čo vyplýva z § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

39. Konštrukcia a štruktúra jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až písm. l) Trestného poriadku, resp. aj § 374 ods. 3 Trestného poriadku stanovuje, že dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu vo veci samej, je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych chýb. Dovolanie preto nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa. Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Touto formuláciou zákon vyjadruje, že dovolanie je určené na nápravu právnych chýb rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočností podľa noriem hmotného práva. Poukazovanie na nesprávne skutkové zistenia, na ktorých je rozhodnutie založené, alebo nesúhlas s hodnotením dôkazov súdmi tento dovolací dôvod nenapĺňa (R 57/2007-II.).

40. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa. Ani extrémny nesúlad právoplatne zisteného skutku s vykonanými dôkazmi nenapĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, keďže pochybenia skutkovej povahy v podstatných okolnostiach sú uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku (R 14/2015-III).

41. Námietky obvinených proti hodnoteniu vierohodnosti výpovedí poškodenej, námietky voči tomu, že odvolací súd nevyhodnotil ako nelogické, že poškodená nemala na sebe žiadne poranenia či stopy po

násilí, ďalej námietky proti hodnoteniu výpovedí svedkov F. L., O. E. a Y. B., lekárskeho správ či priebehu vyšetrovania poškodennej, ako aj námietky proti záverom znalca PhDr. V. O. o presvedčivosti trestného oznámenia poškodennej napriek jej stavu ťažkej opitosti preto nezakladajú žiaden dôvod dovolania.

42. K námietkam obvineného W. B. založených na tom, že skutkové zistenie o bezbrannosti poškodennej vyvolanej nadmerným požitím alkoholu nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a toto skutkové zistenie nebolo objektivizované, najvyšší súd odkazuje na argumentáciu uvedenú v bodoch 39 a 40 tohto uznesenia, podľa ktorého v konaní o dovolaní nie je oprávnený ani skúmať a ani meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a ani prehodnocovať dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa a odvolacím súdom a zároveň poznamenáva, že súd prvého stupňa sa v odôvodnení jeho rozsudku na str. 23 vyjadroval aj k otázke bezbrannosti poškodennej a súčasne obvineným vysvetlil, na podklade akých dôkazov k takému záveru dospel (pozn. fyzická prevaha obvinených a opitosť poškodennej preukázaná záznamom o dychovej skúške).

43. Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku by mohol zakladať taký postup konajúcich súdov, ktoré by sa s námietkami obvinených proti záveru o vierohodnosti výpovedí poškodennej vo svojich rozhodnutiach nevysporiadali.

44. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky totiž akcentuje skutočnosť, že dovolanie môže smerovať aj proti odôvodneniu rozhodnutia z hľadiska reflexie požiadaviek na odôvodnenie zodpovedajúce kritériám spravodlivého procesu (vo vzťahu k všetkým okolnostiam podstatným pre rozhodnutie), ktorého súčasťou je právo na obhajobu [dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]. To vyplýva aj z novšej judikatúry ústavného súdu, v zmysle ktorej dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezodpovedá právo na obhajobu len vo formulačnom rozsahu čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu), ale aj obhajobné práva v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a teda aj v rozsahu čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, s odrazom najmä v § 34 Trestného poriadku (IV. ÚS 546/2020, I. ÚS 343/2022, II. ÚS 411/2021, IV. ÚS 463/2021, IV. ÚS 491/2021, IV. ÚS 510/2021, IV. ÚS 555/2021, IV. ÚS 15/2023, IV. ÚS 355/2023, IV. ÚS 502/2023, III. ÚS 553/2023).

45. Na citovanú judikatúru účinne reflektuje aj najvyšší súd, ktorý práve k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku napríklad v uznesení č. k. 1 TdoV 13/2021 z 24. januára 2023 konštatoval, že „... ostatná rozhodovacia prax pod tento dovolací dôvod zaraďuje aj nedostatky v odôvodnení súdneho rozhodnutia (k tomu pozri bližšie uznesenie ústavného súdu z 9. júna 2022, sp. zn. I. ÚS 343/2022, ako aj ním odkazované rozhodnutia v bodoch 12. až 14.)... ". V podstate teda ide o to, či sa skôr konajúce súdy spoľahlivo a nearbitrárne vyrovnali v odôvodnení svojich rozhodnutí s otázkami podstatnými pre rozhodnutie, čo zodpovedá obhajobným právam obvineného (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 31. októbra 2023, sp. zn. III. ÚS 553/2023).

46. Ako však vyplýva z rozsudku súdu prvého stupňa, tento v odôvodnení od str. 23 podrobne vysvetlil, prečo považoval výpovede poškodennej za vierohodné, poukazujúc nielen na to, že poškodená v priebehu celého konania vypovedala zhodne a nemenne, ale najmä na jej trestné oznámenie, gynekologické vyšetrovanie a tiež na zistenia vyplývajúce zo znaleckého dokazovania vykonaného znalcom PhDr. V. O., PhD. a Kriminalistickým a expertíznym ústavom Policajného zboru, ako aj na výpovede svedkov, ktorí s poškodenou strávili zvyšok večera, kým v byte na ul. S.. Z.. Y. zaspala. V nadväznosti na túto argumentáciu súd prvého stupňa od str. 25 svojho rozsudku vysvetlil, prečo výpovede obvinených W. B. a W. B. nevyhodnotil ako vierohodné poukazujúc na vývoj ich výpovedí, ako aj na najzásadnejšie rozpory medzi ich výpoveďami. Odvolací súd v napadnutom rozsudku citoval podstatnú časť odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa, ku ktorej uviedol, že argumentácia súdu prvého stupňa je výstižná, presvedčivá a dostatočne odôvodňuje spáchanie skutku obvinenými. Námietka obvinených, že sa konajúce súdy nevysporiadali s ich výhradami voči hodnoteniu vierohodnosti výpovedí poškodennej preto nie je dôvodná a nezakladá žiadny dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

47. Ďalšie námietky obvineného W. B. smerovali proti právnej kvalifikácii stíhaného skutku, keď namietal, že nemohol spáchať trestný čin sexuálneho násillia podľa § 200 Trestného zákona, v dôsledku čoho mali byť pri jeho odsúdení nesprávne aplikované ustanovenia § 20, § 37 písm. h) a § 41 ods. 1 Trestného zákona. Obvinený tieto námietky podradil pod dôvod dovolania podľa § 371 písm. h) Trestného poriadku, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa, avšak tieto námietky by v skutočnosti mohli zakladať dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

48. Vo vzťahu k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku treba vo všeobecnej rovine uviesť, že v jeho rámci nemožno namietat neprimeranosť uloženého trestu, ale výlučne iba to, že trest bol uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa. Tento dovolací dôvod sa týka iba tých druhov trestov, ktoré majú v Trestnom zákone odstupňovanú trestnú sadzbu. Trest je potom uložený mimo sadzbu tak pri nedôvodnom prekročení hornej hranice príslušnej trestnej sadzby, ako aj nezákonným prelomením jej dolnej hranice, pokiaľ je dolná hranica v zákone určená.

49. Najvyšší súd zároveň uvádza, že vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) a písm. h) Trestného poriadku je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa iba k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste, môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku (R 58/2007-I a S 5/2011).

50. V rámci posudzovania existencie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

51. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie premlčania trestného stíhania (§ 87 Trestného zákona), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Trestného zákona) a pod., i ukládanie trestu podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona. Toto ustanovenie sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov než Trestného zákona, napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a pod., pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnej kvalifikácii skutku. Posúdenie, či je potrebné použiť ustanovenie o okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), je priamou otázkou právnej kvalifikácie skutku (trestnosti dotknutého činu), nie otázkou použitia iných hmotnoprávných ustanovení, ktorá však spadá pod ten istý dovolací dôvod, teda pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Ďalej je potrebné uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

52. Obdobne ako obvinený W. B. argumentoval aj obvinený W. B., ktorý naopak namietal, že nemohol spáchať trestný čin znásilnenia podľa § 199 Trestného zákona. Podstatou argumentácie oboch obvinených bolo to, že mali konať bez vzájomnej predchádzajúcej dohody a ich konanie malo byť

posúdené ako súdežné páchatel'stvo.

53. K súdežným páchatel'om najvyšší súd uvádza, že takíto páchatelia konajú bez úmyslu konať spoločne, a to buď z dôvodu, že o sebe jednoducho nevedia, resp. ak aj o sebe vedia, spoločne konať ani nechcú a so spoločným konaním nie sú ani uzrozumení. Pri súdežnom páchatel'stve teda absentuje spoločný úmysel páchatel'ov zahŕňajúci ich spoločné konanie ako aj sledovanie spoločného cieľa. Nejde teda o spolupáchatel'stvo, ak páchatelia súdežne útočia proti tomu istému predmetu útoku, ale každý z nich sleduje iný zámer. (R 57/1970).

54. Posúdenie, či v konkrétnom prípade ide o spolupáchatel'stvo alebo o súdežné páchatel'stvo, úzko súvisí s otázkou zavinenia, t. j. s existenciou, resp. absenciou spoločného úmyslu. Subjektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. tak, ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia (R 3/2011). Najvyšší súd preto svoju pozornosť zameriaval na obsah skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa, a to bez posudzovania hodnotenia vykonaných dôkazov a skutkových úvah v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa a napadnutého uznesenia, ako aj bez vlastného hodnotenia dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní.

55. Pokiaľ ide o subjektívnu stránku vo forme zavinenia, tá je daná psychickým vzťahom páchatel'a k ním spôsobenému následku (kvalifikovaným podľa kritérií § 15 a § 16 Trestného zákona) a na jej bližšiu špecifikáciu sa usudzuje podľa vonkajších prejavov páchatel'a (zodpovedajúcich znakom objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu) popísaných v skutkovej vete. Skutková veta preto nie je priamym popisom subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu, ale nesmie zavinenie páchatel'a zodpovedajúce použitej právnej kvalifikácii vylučovať alebo relevantne spochybňovať z toho hľadiska, že v dôsledku inej formy zavinenia bolo potrebné použiť odlišnú právnu kvalifikáciu, alebo že vôbec nejde o trestný čin pre nedostatok zavinenia, resp. úmyselného zavinenia pri úmyselnom trestnom čine. Pri kvalifikačnom prieskume dovolací súd musí znenie skutkovej vety rešpektovať a nesmie ho (fakticky) dôkaznými, resp. skutkovými úvahami a závermi pretvárať ani (z hľadiska podstaty svojho rozhodnutia) podporovať. (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. apríla 2021, sp. zn. IV. ÚS 336/2020).

56. Zo skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že obvinení „využili opitost' a spánok poškodenej“ a ich konanie vo vzťahu k poškodenej prebiehalo súčasne, čo súd prvého stupňa vyjadril spojením „W. B. si kľakol na poškodenú jej sedel na hrudníku a mal obe kolená na jej pleciach, aby čím jej znemožnil pohyb ... a zatiaľ súčasne obžalovaný W. B., ktorý stál medzi jej nohami a pridržiaval ju oboma rukami za zadok ...“. Pokiaľ ide o reakciu poškodenej, súd prvého stupňa v skutkovej vete uviedol „... poškodená obidvoch, keď mohla, žiadala a prosila, aby s tým prestali ... poškodená sa snažila ruky vybrať spod jeho kolien, ale tým, že na nej sedel, nemohla, pričom sa snažila brániť aj nohami ...“.

57. Spolupáchatel'stvo podľa § 20 Trestného zákona vyžaduje spoločné konanie a spoločný úmysel spáchať trestný čin, pričom spoločné konanie môže prebiehať nielen súčasne, ale i postupne, pokiaľ na seba časovo nadväzuje a konanie každého spolupáchatel'a je článkom reťaze spoločných činností, v ktorom predchádzajúca činnosť je bezprostrednou a nutnou súčasťou ďalšej činnosti a takéto spoločné konanie smeruje k priamemu vykonaniu trestného činu a vo svojom celku tvorí jeho skutkovú podstatu.

58. Z konštrukcie skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa nepochybne vyplýva, že obvinení nekonali na sebe nezávisle, naopak vo vzťahu k poškodenej konali koordinovane, súčasne a zároveň konanie jedného umožňovalo konanie toho druhého, pretože nebyť ich spoločného konania, poškodená by sa mohla brániť účinnejšie, napr. vo vzťahu k obvinenému W. B. nohami a pohybom spodnej časti tela, čo jej však znemožňoval obvinený W. B. a naopak vo vzťahu k obvinenému W. B. hornou časťou tela, najmä rukami, čo jej ale znemožňoval obvinený W. B.. Obvinený W. B. sa tak svojím konaním podieľal na konaní obvineného W. B. a obvinený W. B. sa tak svojím konaním podieľal na konaní obvineného W. B..

59. Najvyšší súd zároveň uvádza, že konanie žiadneho z obvinených nie je možné právne posúdiť ako účastníctvo na dokonanom trestnom čine podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona vo forme pomoci, podľa ktorého Účastník na dokonanom trestnom čine alebo na jeho pokuse je ten, kto úmyselne poskytol inému pomoc na spáchanie trestného činu, najmä zadovážením prostriedkov, odstránením prekážok, radou, utvrdzovaním v predsavzatí, sľubom pomôcť po trestnom čine (pomocník); za pomoc, zadovážovanie prostriedkov a poskytnutie rady sa nepovažuje poskytnutie právnej služby advokátom podľa osobitného predpisu, pretože pomoc, tak ako aj iné formy účastníctva, môže byť vykonaná do dokonania, prípadne dokončenia trestného činu, ak trestný čin má štádium dokončovania trestného činu (R 51/1967).

60. Najvyšší súd tiež uvádza, že rozlišovacím kritériom medzi spolupáchateľstvom a pomocou je ďalej to, že znaky pomoci nie sú zahrnuté v skutkovej podstate trestného činu.

61. Podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona Kto násilím alebo hrozbou bezprostredného násilia donúti ženu k súloži alebo kto na taký čin zneužije jej bezbrannosť, potrestá sa odňatím slobody na päť rokov až desať rokov.

62. Podľa § 200 ods. 1 Trestného zákona Kto násilím alebo hrozbou bezprostredného násilia donúti iného k orálnemu styku, análnemu styku alebo k iným sexuálnym praktikám alebo kto na taký čin zneužije jeho bezbrannosť, potrestá sa odňatím slobody na päť rokov až desať rokov.

63. Z opisu skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že obaja obvinení využili opitosť a spánok poškodenej a na poškodenej vykonávali násilie, ktoré druhému z nich umožnilo nielen ten ktorý trestný čin dokonat' (t. j. obvinenému W. B. dokonat' zločin sexuálneho násilia podľa § 200 Trestného zákona a obvinenému W. B. zločin znásilnenia podľa § 199 Trestného zákona), ale toto násilie kontinuálne pokračovalo počas páchania uvedených zločinov a bolo tak súčasťou konania každého z nich. Inak povedané, pokiaľ by obvinený W. B. len sedel na hrudníku poškodenej a svojimi kolenami pridržoval jej plecia a tým jej znemožnil pohyb, bol by spolupáchateľom „len“ zločinu znásilnenia, ktorý spáchal obvinený W. B., a pokiaľ by obvinený W. B. len pridržoval poškodenú za zadok, bol by spolupáchateľom „len“ zločinu sexuálneho násilia, ktorý spáchal obvinený W. B.. Každý z obvinených však konal nielen spoločne s druhým obvineným, ale zároveň aj páchal iný trestný čin.

64. K námietkam obvinených o absencii spoločnej dohody na spáchaní trestných činov najvyšší súd poukazuje na ustanovenie § 15 písm. b) Trestného zákona, podľa ktorého je trestný čin spáchaný úmyselne aj v prípade tzv. nepriameho úmyslu, t. j. v prípade, ak spolupáchatelia vedeli o možnosti porušenia alebo ohrozenia záujmu chráneného zákonom, ďalej o možnosti spoločného konania a boli aspoň uzrozumení so spôsobením následku predpokladaného skutkovou podstatou trestného činu spoločným konaním. Pokiaľ obvinení namietali, že vykonaným dokazovaním nebola preukázaná existencia ich dohody na spolupáchateľstve najvyšší súd uvádza, že spolupáchateľstvo nemusí byť nevyhnutne dôsledkom výslovnej dohody spolupáchateľov, ale existencia takejto dohody môže vyplývať aj z ich konkrétného konania. Obaja obvinení si museli byť vedomí nielen vlastného protiprávneho konania, ale aj protiprávneho konania druhého obvineného, ďalej toho, že konajú spoločne a zároveň museli byť minimálne uzrozumení so spôsobením následku (t. j. spáchaním znásilnenia a zároveň sexuálneho násilia) spoločným konaním.

65. Najvyšší súd preto zastáva názor, že súd prvého stupňa konanie obvinených správne posúdil ako spolupáchateľstvo podľa § 20 Trestného zákona na zločine znásilnenia podľa § 199 Trestného zákona a zároveň na zločine sexuálneho násilia podľa § 200 Trestného zákona.

66. Pokiaľ obvinení rozvíjali argumentáciu o jednočinnom súbehu oboch trestných činov, resp. poukazovali na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2013, sp. zn. 2 Tdo 49/2013 (R 119/2014), táto argumentácia nie je náležitá, pretože predmetné rozhodnutie reagovalo na také konanie páchatel'a, ktorý prinúti násilím alebo hrozbou bezprostredného násilia ženu k súloži a tiež k

inej sexuálnej praktike alebo ak na taký čin zneužije jej bezbrannosť, a tieto sexuálne praktiky (zahŕňajúce súlož) strieda, kumuluje alebo ich vykonáva v bezprostrednej nadväznosti, teda na konanie jedného páchatela a nie na konanie viacerých spolupáchateľov.

67. Obvinený W. B. ďalej bez bližšej argumentácie namietal, že boli porušené ustanovenia o povinnej obhajobe, čo má zakladať dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

68. Z vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Martine, odboru kriminálnej polície, sp. zn. ČVS: ORP-30/1-VYS-MT-2022 vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa zo 17. januára 2022, sp. zn. ČVS: ORP-30/1-VYS-MT-2022 bolo podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie pre zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona a zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v predmetnom uznesení, pričom obvinený W. B. bol zadržaný 17. januára 2022 o 06.14 hod. podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku ako podozrivý a zároveň mu bolo doručené poučenie o právach podozrivej osoby, súčasťou ktorého je aj poučenie o práve zvoliť si obhajcu. Obvinený W. B. bol v procesnom postavení zadržaného podozrivého vypočutý 17. januára 2022 so začiatkom výsluchu o 06.30 hod. a opätovne poučený o jeho práve zvoliť si obhajcu, ako aj o jeho práve žiadať o ustanovenie obhajcu, pokiaľ nemá prostriedky na jeho zaplatenie, pričom sa výslovne vyjadril, že si obhajcu nevolí a ani nežiada o jeho ustanovenie. V procesnom postavení obvineného bol obvinený W. B. vypočutý 18. januára 2022 a opätovne poučený o jeho práve zvoliť si obhajcu, resp. žiadať o jeho ustanovenie a aj v tomto prípade výslovne vyhlásil, že si obhajcu nevolí a ani nepožiadala o jeho ustanovenie. Obhajca bol obvinenému W. B. ustanovený opatrením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Martin z 19. januára 2022, sp. zn. 3 Tp 4/2022 z dôvodu podľa § 37 ods. 1 písm. a), teda z dôvodu jeho väzobného stíhania.

69. Podľa § 37 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom od 1. decembra 2021 Po vznesení obvinenia musí mať obvinený obhajcu už v prípravnom konaní, ak

- a) je vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave,
- b) je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo jeho spôsobilosť na právne úkony je obmedzená,
- c) ide o konanie o obzvlášť závažnom zločine,
- d) ide o konanie proti mladistvému,
- e) ide o konanie proti ušlému.

70. Ani zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 2 Trestného zákona a ani zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 2 Trestného zákona, zo spáchania ktorých bol obvinený W. B. uznaný vinným, nie sú obzvlášť závažnými zločinmi, preto obvinený W. B. nemusel mať zvoleného, resp. ustanoveného obhajcu už od vznesenia obvinenia.

71. Obvinený W. B. namietal porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom tým, že ho vyšetrovateľ vypočul napriek tomu, že ho upozornil, že je pod vplyvom omamných a psychotropných látok, čo má zakladať dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

72. K uvedenej námietke najvyšší súd uvádza, že ani zo Zápisnice o výsluchu zadržaného podozrivého zo 17. januára 2022 a ani zo Zápisnice o výsluchu obvineného z 18. januára 2022 nevyplýva, že by obvinený W. B. vyšetrovateľa upozorňoval na to, že je pod vplyvom omamných a psychotropných látok. Je pravdou, že obvinený v rámci oboch výsluchov vypovedal, že 17. januára 2022 užil spolu s obvineným W. B. pervitín, ktorý im mala na ulici ponúknuť neznáma osoba. Zároveň však 17. januára 2022 vypovedal, že všetko vnímal a vyslovil predpoklad, že užitie pervitínu nemalo vplyv na to, že si všetko presne nepamätá a 18. januára 2022 upresnil, že sa jednalo o „veľmi maličkú dávku“ a je si istý, že si pamätá na všetko, čo sa stalo večer 17. januára 2022 a na otázku vyšetrovateľa, či nie je možné, že alkohol spolu s pervitínom oslabili jeho pamäť odpovedal, že určite nie. Zo žiadnej z označených zápisníc o výsluchoch obvineného zároveň nevyplývalo nič, z čoho by mal vyšetrovateľ pojať pochybnosti o jeho spôsobilosti sa náležite obhajovať, a teda na dôvod povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého Obvinený musí mať obhajcu aj vtedy, ak to považuje súd a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt za nevyhnutné najmä preto, že majú pochybnosť o spôsobilosti

obvineného náležite sa obhajovať.

73. Aj obvinený W. B. namietal, že mu mal byť obhajca ustanovený ešte pred rozhodnutím súdu o návrhu prokurátora na jeho vzatie do väzby. K tejto námietke obvineného W. B. najvyšší súd odkazuje na svoju argumentáciu uvedenú v bode 70 tohto uznesenia.

74. Najvyšší súd preto uzatvára, že dovolacie námietky obvinených podradené pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) tento dôvod dovolania a ani iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku nezakladajú.

75. Ďalšie námietky obvinených smerovali k znaleckému dokazovaniu znalcom PhDr. V. O., PhD., pričom tieto by mohli zakladať dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

76. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku je potrebné podotknúť, že ho možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (R 24/2020-I).

77. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, (pozri Mariana Marinescu v. Rumunsko - rozsudok ESĽP z 2. februára 2010, Emen v. Turecko - rozsudok ESĽP z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší v. Holandsko - rozsudok ESĽP z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko - rozsudok ESĽP zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo - rozsudok ESĽP z 15. decembra 2011 a ďalšie).

78. Najvyšší súd zároveň poznamenáva, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom“, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonával. Súdom nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku). Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonával dôkazy nezákonným spôsobom tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Preto platí, že nevykonanie dôkazu súdom nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, nakoľko iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 3. mája 2023, sp. zn. 1 Tdo 20/2023).

79. Obvinený W. B. namietal, že znalec PhDr. V. O., PhD. nie je zamestnancom Ministerstva zdravotníctva poukazujúc na odpoveď Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo zdravotníctva“) z 30. septembra 2022, sp. zn. S22223-2022-OddMPPS-2. V predmetnej odpovedi sa však ministerstvo zdravotníctva vyjadrovalo len k tomu, do kompetencie koho patrí poskytovanie psychologickéj činnosti v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom v tom čase obvinený vykonával väzbu. Najvyšší súd preto upriamuje pozornosť obvineného W. B. na to, že pokiaľ ide o znalecký posudok č. 21/2022 vypracovaný menovaným znalcom, jeho účelom nebolo poskytnutie psychologickéj starostlivosti obvinenému, ale zodpovedanie otázok dôležitých pre rozhodnutie v trestnom konaní. Menovaný znalec bol do konania pribratý uznesením vyšetrovateľa z 25. marca 2022, sp. zn. ČVS: ORP-30/2-VYS-MT-2022 za účelom zodpovedania otázok uvedených v predmetnom uznesení. Menovaný znalec je zapísaný v Zozname znalcov vedenom Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky pod č. 913492 v odbore psychológia pre odvetvia klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých, poradenská psychológia a psychológia sexuality, preto námietka obvineného W. B., že znalec nie je zamestnancom ministerstva zdravotníctva dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku nemôže zakladať.

80. Obvinený W. B. ďalej namietal, že znalec posudzoval jeho duševný stav bez príkazu súdu a poukazoval tiež na to, že skúmať duševný stav obvineného musia vždy dvaja znalci. Z uznesenia o pribratí znalca PhDr. V. O., PhD. do konania, ako aj zo znaleckého posudku č. 21/2022 však vyplýva, znalec duševný stav obvineného W. B. neskúmal.

81. Ďalšia námietka obvinených vo vzťahu k znaleckému dokazovaniu znalcom PhDr. V. O. smerovala k objektívnosti znaleckého dokazovania s odôvodnením, že pokiaľ menovaný znalec vypracoval znalecký posudok k osobe poškodenej a tiež aj k osobe obvineného W. B., potom takýto znalecký posudok nebol objektívny a zároveň namietali, že menovaný znalec nemohol v jednom trestnom konaní vypracovať znalecký posudok aj na poškodenú a aj na obvineného W. B.

82. Z pripojeného vyšetrovacieho spisu vyplýva, že znalec PhDr. V. O., PhD. bol do konania pribratý uznesením vyšetrovateľa z 11. apríla 2022, sp. zn. ČVS: ORP-30/2-VYS-MT-2022 za účelom psychologického vyšetrenia poškodenej N. J., pričom znalecký posudok č. 16/2022 vypracoval k 29. aprílu 2022. Rovnaký znalec bol teda do konania pribratý za účelom psychologického vyšetrenia tak poškodenej, ako aj obvineného W. B. Takáto námietka by sama osebe žiadny dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku nezakladala, pretože ani Trestný poriadok a ani zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov nevyklučuje, aby znalec v tom istom trestnom konaní vyhotovil znalecký posudok na poškodeného a zároveň aj na obvineného. Ani tieto námietky obvinených preto dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku nemôžu zakladať.

83. V prejednávanej veci však nastala taká situácia, že obvinený W. B. sa odmietol stretnúť so znalcom a podrobiť sa psychologickému vyšetreniu, čo vyplýva z oznámenia znalca z 29. apríla 2022, v ktorom znalec s ohľadom na nesúhlas obvineného W. B. so znaleckým vyšetrením navrhol taký postup, že na podklade štúdií starších prípadov zrekonštruuje genézu kriminálneho správania obvineného a vytvorí psychologický obraz jeho osobnosti. Znalecký posudok č. 21/2022 tak bol vyhotovený len na podklade štúdií vyšetrovacieho spisu a podkladov zo súdnych spisov z trestných konaní vedených v minulosti proti obvinenému a s prihliadnutím na znalecký posudok č. 16/2022 vyhotovený znalcom k osobe poškodenej.

84. Najvyšší súd však napriek tomu, že znalecký posudok k osobe obvineného W. B. bol vypracovaný aj s prihliadnutím na znalecký posudok č. 16/2022 vyhotovený znalcom k osobe poškodenej neidentifikoval také prvky, ktoré by zakladali dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj s ohľadom na fakt, že z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že predmetný znalecký posudok nebol pre uznanie viny obvineného W. B. ani zásadný a ani určujúci, čo najvyšší súd vyvodzuje z toho, že súd prvého stupňa v odôvodnení jeho rozsudku uviedol, že závery

znaleckého dokazovania len dotvárajú obraz o obvinenom. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa preto možno bezpečne ustáliť, že odsúdenie obvineného W. B. nebolo založené ani výlučne a už vôbec nie v rozhodujúcej miere na predmetnom znaleckom posudku.

85. Obvinený W. B. ďalej namietal nezákonnosť „domovej prehliadky“ s odôvodnením, že bola vykonaná v rozpore s Trestným poriadkom. Z pripojeného vyšetrovacieho spisu vyplýva, že v prejednávanej trestnej veci nebola vykonávaná žiadna domová prehliadka, pričom 17. januára 2022 v čase od 11.35 hod. do 12.30 hod. bola vykonaná obhliadka miesta činu podľa § 154 Trestného poriadku (pozn. byt na ul. S. Z. Y. č. XXX/X v W., v ktorom malo dôjsť k spáchaniu stíhanej trestnej činnosti), a to za prítomnosti kriminalistických technikov, vyšetrovateľky a O. J. (pozn. nájomca predmetného bytu), čo vyplynulo zo Zápisnice o vykonaní obhliadky miesta činu zo 17. januára 2022 a pripojenej fotodokumentácie. Z predmetnej zápisnice a ani z pripojenej fotodokumentácie najvyšší súd neidentifikoval žiaden rozpor so zákonom a keďže obvinený svoje námietky bližšie nezdôvodnil, najvyšší súd ich nemohol podrobiť vecnému prieskumu.

86. K nadväzujúcej námietke obvineného W. B., že sa nemohol zúčastniť obhliadky miesta činu najvyšší súd uvádza, že podľa § 213 ods. 1 Trestného poriadku Policajt môže povoliť účasť obvineného na vyšetrovacích úkonoch a umožniť mu kľásť vypočúvaným svedkom otázky. Postupuje tak najmä vtedy, ak obvinený nemá obhajcu a úkon spočíva vo vypočúvaní svedka, pri ktorom je dôvodný predpoklad, že ho nebude možné vykonať v konaní pred súdom, iba ak by zabezpečovanie jeho prítomnosti alebo jeho prítomnosť mohli ohroziť vykonanie tohto úkonu. V čase vykonania obhliadky miesta činu však obvinený nemal procesné postavenie obvineného, keďže obvinenie mu bolo vznesené až uznesením vyšetrovateľa z 18. januára 2022, sp. zn. ČVS: ORP-30/2-VYS-MT-2022. Neúčasť obvineného W. B. na vykonaní obhliadky miesta činu preto nezakladá žiaden dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

87. Žiadny dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 nezakladá ani námietka obvineného W. B., že okresná prokuratúra povrchno a arbitrárne zamietla jeho sťažnosť, ako aj sťažnosť obvineného W. B. proti uzneseniu o vznesení obvinenia, pretože ide len o hodnotiaci úsudok obvineného bez bližšej argumentácie.

88. Čo sa týka námietok obvinených o porušení princípu prezumpcie nevinu v rozhodnutiach konajúcich súdov o ich žiadostiach o prepustenie z väzby, ktoré porušenie, ak by sa preukázalo, by mohlo zakladať dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s poukazom na Smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinu a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní, najvyšší súd podrobil prieskumu tie väzobné rozhodnutia, na ktorých sa podieľali tí sudcovia, ktorí v závere rozhodovali o vine a treste obvineného W. B. a W. B. (pozn. Ing. Mgr. Martin Bekeš na súde prvého stupňa a JUDr. Monika Liptáková, JUDr. Vladimír Sučík a JUDr. Erika Bebcáková na odvolacom súde ako súde sťažnostnom), pričom v príslušných rozhodnutiach neidentifikoval také vyjadrenia konajúcich sudcov, ktoré by princíp prezumpcie nevinu vo vzťahu k obvineným porušovali. Zo všetkých dotknutých rozhodnutí totiž vyplýva, že konajúce súdy sa vyjadrovali v tom čase len k dôvodnému podozreniu zo spáchania stíhaného skutku obvinenými, a to bez toho, aby prejudikovali konečné rozhodnutie o ich vine, resp. nevine.

89. Pokiaľ ide o námietky obvineného W. B. týkajúce sa piercingu na jeho penise najvyšší súd uvádza, že z odborného vyjadrenia MUDr. G. B. zo 16. júna 2022 vyplýva, že pri vyšetrení poškodenej na pohotovostnej gynekologickej ambulancii 17. januára 2022 boli prítomné erózie v oblasti zadnej komisúry pošvového vchodu a pošvový vchod bol palpačne bolestivý, pričom uvedené poranenia svedčia pre násilný koitus, ktorého mechanizmus zodpovedá výpovediam poškodenej. K poraneniam malo dôjsť pri vykonávaní násilného pohlavného styku pri kontakte penisu obvineného s pohlavnými orgánmi poškodenej, pričom poškodená mala uvádzať, že po násilnom koite mala 4-5 dní bolesti v pošve, štipanie a pálenie. Predmetné poranenia poškodenej obvinený W. B. pripisoval piercingu na jeho penise a nie násilnej súloži s poškodenou.

90. Z nálezu MUDr. M. U. z 11. júla 2022 vyplynulo, že obvinený W. B. má na penise od koreňa po žalud' v strednej čiare pod kožou penisu 2 ks údajne plastových teliesok oválneho tvaru cca 4 cm od seba a ďalšie teliesko oválneho tvaru pod kožou penisu v paramediálnej línii vľavo pri žaludi. Na tomto mieste najvyšší súd poznamenáva, že námietka obvineného W. B. o zamietnutí jeho návrhu na doplnenie dokazovania vyšetrením u urológa nie je dôvodná, keďže vyšetrenie obvineného W. B. u MUDr. M. U. bolo realizované práve na podklade jeho návrhu na doplnenie dokazovania, ktorému vyšetrovatel'ka vyhovelá, čo vyplýva z jej rozhodnutia o návrhoch obvineného na doplnenie vyšetrovania pri prvom preštudovaní vyšetrovacieho spisu 8. júla 2022.

91. Najvyšší súd tiež poukazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý sa na str. 26 podrobne vyjadril k tvrdeniam obvineného W. B. o pôvode zranení poškodenej uvedených v bode 89 tohto uznesenia, keď poukázal na výpoveď družky O. J., o ktorej obvinený tvrdil, že také zranenia mal v minulosti spôsobiť aj jej, čo však menovaná pri výsluchu na hlavnom pojednávaní konanom 12. decembra 2022 nepotvrdila a zároveň vznik takých zranení u nej v minulosti nepotvrdila ani správa od jej gynekológa (pozn. obvinený tvrdil, že jeho družka mala byť u gynekológa v tejto súvislosti vyšetrená a aj liečená).

92. V nadväznosti na argumentáciu obvineného W. B. k piercingu na jeho penise najvyšší súd uvádza, že rovnaké námietky v dovolaní vzniesol aj obvinený W. B., ktorý však podľa skutkovej vety s poškodenou nemal súložiť, preto odpoveď najvyššieho súdu na predmetné námietky obvineného W. B. je potrebné považovať za odpoveď aj na námietky obvineného W. B. založené na tých istých skutočnostiach.

93. Čo sa týka námietok obvineného W. B. vo vzťahu k vydaniu spodného prádla, najvyššiemu súdu nie je zrejmé, v akom kontexte obvinený namietal, že pri podozrení zo spáchania trestného činu majú príslušníci Policajného zboru postupovať podľa Trestného poriadku, pretože zo Zápisnice o vydaní veci zo 17. januára 2022 (pozn. vydanie spodného prádla) vyplýva, že toto obvinený vydal na podklade predchádzajúcej výzvy podľa § 89a ods. 1 Trestného poriadku, pričom bol riadne poučený aj o jeho práve nebyť k vydaniu veci žiadnym spôsobom nútený a tiež o jeho práve vec nevydať, ak by si jej vydaním mohol spôsobiť nebezpečenstvo trestného stíhania, pričom obvinený svoje spodné prádlo v uvedený deň o 09.10 hod. dobrovoľne vydal.

94. Za nepreukázanú najvyšší súd považuje námietku obvineného W. B., že súd prvého stupňa záver o jeho vine oprel aj o jeho výpoveď v procesnom postavení podozrivého, pretože táto námietka nemá oporu v predložennom spisovom materiáli. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 15. novembra 2022 vyplýva, že na odstránenie rozporov bola prečítaná zápisnica o jeho výpovedi v procesnom postavení obvineného z 18. januára 2022. Táto námietka obvineného preto dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku označený obvineným nezakladá a žiaden dôvod dovolania nezakladá ani jeho námietka neexistenciu motívu. Absenciu motívu obvinený nepriradil k žiadnemu dôvodu dovolania, preto najvyšší súd na túto námietku uvádza len toľko, že podľa § 119 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku v trestnom konaní treba dokazovať najmä kto skutok spáchal a z akých pohnútok, avšak v prípade zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. e) Trestného zákona, ako aj v prípade zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. e) Trestného zákona pohnútká nie je obligatónnym znakom skutkovej podstaty týchto trestných činov (pozn. vo všeobecnosti je pohnútká fakultatívnym znakom subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu), a preto ani jej nezistenie v prejednávanej veci nevyklučuje trestnoprávnu zodpovednosť obvineného.

95. K námietke obvineného W. B. o potrebe aplikácie zásady in dubio pro reo (v pochybnostiach v prospech obvineného) najvyšší súd uvádza, že táto zásada súvisí s otázkou skutkového stavu a hodnotením dôkazov, ktorých preskúmanie je v dovolacom konaní neprípustné. Použitie tejto zásady, ktorá vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 4 Trestného poriadku, prichádza do úvahy len vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé

rozhodnutie (R 28/1998). Ak však súd vykonal všetky dostupné dôkazy, vyhodnotil ich (pričom v konaní nevzhliadol pochybnosti o dokazovaných skutočnostiach) a následne dospel k určitým skutkovým a právnym záverom (ktoré sú zároveň presvedčivé), túto zásadu nie je možné aplikovať, preto ani poukaz obvinených na predmetnú zásadu nezakladá žiadny dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Najvyšší súd v nadväznosti na túto námietku obvineného W. B. poukazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa k otázke viny obvinených, z ktorého bezpochyby vyplýva, že súd prvého stupňa podmienky na uplatnenie uvedenej zásady nevzhliadol, keď mal na podklade vykonaného dokazovania vinu obvinených za spoľahlivo preukázanú.

96. Pretože z dovolacích námietok obvinených najvyšší súd nezistil naplnenie žiadneho z dôvodov dovolania označených obvinenými, ale ani iného dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, dovolania obvinených podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku týmto uznesením odmietol.

97. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.